

u Korrispondent tal-“Għaqda”, li għoġbu jiġi hawn Mala biex iko lu l-pjaċir jiltaqa’ magħna u jagħti wkoll xi konferenzi.

Xi xahrejn ilu, bhala tifikira tal-għozża tiegħu għall-“Għaqda”, donnu għax kien ja’ li kien riesaq għalih il-waqt li jinfred minna, huwa għoġbu jhallilna rikordju sabih u mhux inqas għa-żż minn hwe jgħ oħra li hallielna f’“IL-MALTI”, bil-kitba tiegħu—u dan hu r-ritratt tiegħu, imdawwar bi gwarniċa indurata, li l-membri jistgħu issa jaraw imdendel ma’ xi oħrajn fid-Dar tal-“Għaqda” u biex b’hekk jibqgħu jiftakru fih bhala wiehed mill-aqwa u l-eqdem hbieb tal-“Għaqda”. Nitolbu għalih.

a. c.

RAPPORT TA’ L-EZAMINATURI FUQ IL-KONKORS TA’ ESSAYS DWAR MALTA U L-INKORONAZZJONI TAL-MAESTA’ TAGHHA R-REGINA ELIZABETTA II

GHALL-KONKORS ta’ Essays inniedi mill-Kumpannija tar-Rediffusion bil-għajnuna u l-kooperazzjoni tal-“Għaqda tal-Kittieba tal-Malti”, dahlu 31. Sitta minnhom ġew maqlugħa ’l barra mill-konkors, wiehed għax l-essay kien bl-Ingliż, iehor għax kien poezija, iehor għax ma lahhaqx in-numru ta’ kliem kif inhu mitlub fir-Regulamenti tal-Konkors u t-tlieta l-oħra għax bagħtulna isimhom u l-indirizz mhux magħluqin f’envelop għalihom.

Il-hsieb ta’ dan il-Konkors kien sabiex il-kittieba tagħna jagħtu espressjoni letterarja lis-sentimenti tagħhom dwar Malta u l-Inkronazzjoni tal-Maesta’ Tagħha r-Regina Elizabetta II.

Il-Gurija, wara li stharrġet bir-reqqa x-xoghlijiet li ntbagħtu, thoss li għandha t-fisser il-fehma illi, fil-biċċa l-kbira ta’ l-essays, il-livell letterarju ma kienx għoli. Hafna wrew illi ma jafux x’inhuma l-kwalitajiet letterarji li jiformaw l-essay; oħrajn urew li ma jafux iħaddmu l-immaginazzjoni tagħhom fuq sugġett hekk profund u interessanti; oħrajn qabdu u għamlu traduzzjoni minn ktieb ta’ l-Istorja ta’ l-Ingilterra waqt li ngatgħu għal kollox mit-tema prinċipali, jiġifieri Malta u l-Inkronazzjoni; u oħrajn għamlu katalgu shih tal-festi u ċelebrazzjonijiet li għadhom isiru hawn Malta.

Jidher illi l-biċċa l-kbira ta’ dawk li dahlu għal dan il-Konkors ma għandhomx dik il-baži kulturali shiha li tagħti lewn, qawwa u hajja lill-kitba, u lanqas ma għandhom dik is-sensibilità meħtieġa li ggagħalhom jinterpretaw b’sens fin il-ġrajniet li rabtu ’l Malta mar-Regina Elizabetta II.

Iżda din il-kritika l-Gurija mhix qed tagħmilha għal tlieta mill-essays li fuqhom ser tikkomenta aktar ’il quddiem.

Is-sistema ta’ eżami li fuqu mxiet il-Gurija kien: Ideat u immaginazzjoni; originalità u rabta artistika fit-trattament tas-sugġett; stil u sen-gha tal-kelma.

Kitba tajba tingharaf mill-kwalità ta’ l-ideat li l-kittieb jagħraf jagħti lix-xoghlijiet tiegħu, bhalma wkoll mill-immaginazzjoni li biha jittrasforma l-hsibijiet u s-sentimenti tiegħu u jagħtihom libsa li ssebbahom u, għalhekk, jingħoġbu aktar. Iżda ma’ l-ideat u l-immaginazzjoni, l-awtur irid jagħraf jagħti trattament originali lis-sugġett, trattament li fih tin- hass qawwiya l-personalitá u l-individwalità tiegħu ta’ kittieb.

Ma’ dawn il-kwalitajiet li huma mill-iżjed essenzjali fit-tiswir ta’ l-essay, il-Gurija qieset ukoll l-istil u, ma’ l-istil, is-senġha tal-kelma. F’ha-terarju li jorqom u jsebbah l-ideat, u l-kelma u l-idjoma Maltija bosta dra- bi huma mġebbdá u bla hajja. Dan juri f’hafna mill-kittieba nuqqas ta’ esperjenza, ta’ kultura u ta’ tahrig fil-kitba ta’ l-essays. Iżda dan ma jghoddx għall-essays ta’ “Pertinax”, “Red, White and Blue” u “Coeur de Malte” li għandhom stil konċiż, mexxej, maħdum bis-senġha wisq ah- jar minn ta’ l-oħrajn.

Il-Gurija, wara li studjat bir-reqqa l-kwalità ta’ l-essays li ntbagħtu għall-Konkors, iddeċidiet li l-premijiet jingħataw kif jidher hawn taħt:

L-Ewwel Premju: Pertinax: Gużè Orlando Smith, 167, Britannia Street, Valletta

It-Tieni Premju jinqasam bejn: “Red, White and Blue”: Gorg Stevens, 51, Triq Bormla, Raħal il-Gdid; u “Coeur de Malte”: Gużè Ghigo, Assumption House, St. Monica Str., Paola.

“Pertinax” iħaddem l-immaginazzjoni fil-metodu u l-iżvilupp tas-sug- ġett. Effettivi hafna l-introduzzjoni u l-konkluzjoni. L-awtur jidhol fil- profundità tas-sugġett, għalkemm fuq it-tema prinċipali seta’ dahal ftit aktar kmieni. Il-kelma Maltija jaf iżewwaqha u biha jagħti l-ilwien tal- fantasija li jogħġbu ilu. Imma seta’ kien inqas sentenzjuż.

“Coeur de Malte” għaraf b’immaginazzjoni tajba jdahhal u jnaqqax ġrajniet storiċi, għalkemm seta’ jorbothom b’logika ahjar. Certi riflessjo- nijiet kienu originali hafna. Seta’ wera qawwa akbar fl-introduzzjoni kemm ukoll fil-konkluzjoni. L-istil hu maħdum tajjeb b’kelma sempliċi, ċara u mexxejja.

“Red, White and Blue” tana ideat maħsuba u mfissra tajjeb. Ir-rab- ta ta’ Malta u l-Inkronazzjoni hi maqlugħa bis-senġha. Iżda l-awtur ma žammx dejjem is-serjetá u d-dinjità ta’ l-ideat meta fit-tieni parti ta’ l- essay waqa’ f’enumerazzjoni taċ-ċelebrazzjonijiet f’Malta.

L-istil hu tajjeb, għalkemm waqtiet niltaqgħu ma’ kostruzzjoni ftit iebsa. Il-kelma hi mżewqa u mirquma.

Il-Gurija hi tal-fehma illi ftit huma dawk li huma mrawma biżżejjed fis-senġha tal-kitba u fil-qari ta’ awturi Maltin u barranin. Biex wiehed jikteb tajjeb, jeħtieġ li jkollu studji profondi ta’ letteraturi barranin u għandu jżomm dejjem f’moħhu illi mhux il-kwantità li tiswa, imma l- kwalità.

REV. PATRI W. BORN, O.P.
GUŻE’ CHETCUTI.